

Prof. ucz. dr hab. Katarzyna Dembicz
Instytut Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich
Uniwersytetu Warszawskiego

**Ocena dorobku naukowego dr Marty Kani w związku z postępowaniem habilitacyjnym
w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji**

Przedkładam ocenę dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej w związku z postępowaniem kwalifikacyjnym o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji Pani Doktor Marcie Kani.

Opinie zawarte w niniejszej ocenie powstały, na podstawie art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku (Dz. U. 2018 poz. 1668 ze zm.) Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w oparciu o analizę udokumentowanego przez Habilitantkę dorobku w tym przedstawionego przez nią do oceny osiągnięcia naukowego pt. *Polityka wobec dziedzictwa prekolumbijskiego na terenie Peru w XIX – XX wieku: nacjonalizm – monumentalizacja – partycypacja*.

1. Wprowadzenie.

Dr Marta Kania przedstawiła do oceny na stopień doktora habilitowanego dorobek naukowy, w skład którego wchodzi trzy monografie:

(2010) *Prekolumbijski image Peru. Rola archeologii i dziedzictwa inkaskiego w kształtowaniu peruwiańskiej tożsamości narodowej*, Kraków: Wydawnictwo Universitas.

(2013) *Machupicchu: między archeologią i polityką*, Kraków: Wydawnictwo Universitas.

(2019) *Projekt Qhapaq Ñan. Wyzwania nowego modelu polityki wobec dziedzictwa kulturowego ludów tubylczych*, Kraków: Wydawnictwo Księgarnia Naukowa.

W ramach pozostałych dokonań naukowo-badawczych dr Marta Kania zgłosiła 12 artykułów naukowych w języku polskim, hiszpańskim i angielskim, 10 rozdziałów w pracach zbiorowych, współredakcję 3 prac zbiorowych oraz numeru specjalnego czasopisma obcojęzycznego, prowadzenie grantu naukowego NCN „Miniatura” oraz udział w trzech międzynarodowych projektach badawczych.

W zakresie dorobku dydaktycznego, współpracy międzynarodowej i popularyzatorskiego Habilitantka wymieniła w autoreferacie udział w licznych konferencjach naukowych (17 międzynarodowych i 14 krajowych), prowadzenie zajęć dydaktycznych, działalność administracyjno-organizacyjną w ramach międzynarodowych konsorcjów akademickich i gremiów uniwersyteckich oraz wykłady popularyzatorskie.

2. Ocena głównego osiągnięcia naukowo-badawczego

2.1. Dorobek naukowy dr Marty Kani został prawidłowo udokumentowany. Zgodnie z przedstawionym zestawem tekstów można określić Habilitantkę jako badaczkę wyspecjalizowaną w tematyce dziedzictwa kulturowego ludów tubylczych Peru i jedną z nielicznych znawczyń tej problematyki w Polsce. Zdecydowana większość przedstawionych do oceny prac, a nie wchodzących do głównego osiągnięcia naukowego (czyli trzech ww. monografii), dotyczy kwestii dziedzictwa kulturowego, polityk kulturowych realizowanych przez Peru oraz przemian społecznych, w tym obecności polskiej, w Peru. Można stwierdzić iż tematyka ta stanowi obszar badań dla Habilitantki od momentu przygotowywania rozprawy doktorskiej, która nosi tytuł „Archeologia i nacjonalizm w Peru w pierwszej połowie XX wieku”.

2.2. Zgodnie z tym co dr Kania napisała w autoreferacie, pierwsza publikacja *Prekolumbijski image Peru* „jest rezultatem badań realizowanych w ramach projektu indywidualnego *Dziedzictwo prekolumbijskie w procesie kształtowania tożsamości narodowej w Peru* (realizacja 2009-2010), który był kontynuacją i poszerzeniem problematyki podjętej w rozprawie doktorskiej. Celem pierwszej przedstawionej do oceny monografii „była próba ukazania, w jaki sposób odkrywana i rekonstruowana przedhiszpańska przeszłość Peru stała się jednym z najważniejszych elementów w procesie restauracji narodu peruwiańskiego oraz podstawą kształtowania tożsamości narodowej mieszkańców Peru w ciągu XIX i w pierwszej połowie XX wieku” (Kania 2010: 305).

Znaczna zbieżność celów tej monografii z pracą doktorską, stała się przesłanką do wystąpienia do Sekretarza Komisji Habilitacyjnej o udostępnienie mi wersji elektronicznej rozprawy doktorskiej dr Kani celem zapoznania się z nią. Wersję elektroniczną tejże otrzymałam 31 marca 2021. Dr Marta Kania pisze w niej, że „podejmuje próbę ukazania, w jaki sposób odkrywana i rekonstruowana przedhiszpańska przeszłość Peru stała się przedmiotem

manipulacji ideologów narodowych i narzędziem w procesie formowania podstaw tożsamości narodu peruwiańskiego w 1. połowie XX wieku” (Kania 2008: 5).

Jak widać problem badawczy osiągnięcia przedstawionego do oceny pokrywa się częściowo z tym z rozprawy doktorskiej. Niestety, w monografii *Prekolumbijski image Peru* Habilitantka nie wspomniała o tym, że ta powstała na kanwie rozprawy doktorskiej. Wskazuje wręcz, że to badania z lat 2009-2010 (czyli po doktoracie) przyczyniły się do powstania książki. Znając pobieżnie wcześniejszy dorobek dr Kani i biorąc pod uwagę powyższe fakty, podjęłam próbę weryfikacji stanu zbieżności tekstów obydwu osiągnięć – na stopień doktora i doktora habilitowanego.

Po przeprowadzeniu porównań stwierdzam, że konstrukcja i spis treści monografii „Prekolumbijski image Peru. Rola archeologii i dziedzictwa inkaskiego w kształtowaniu peruwiańskiej tożsamości narodowej” w ogromnym stopniu odpowiadają konstrukcji i spisowi treści pracy doktorskiej Habilitantki. Jednocześnie „Prekolumbijski image Peru” zawiera w sobie tekst rozprawy doktorskiej, a obszerne jej fragmenty dr Marta Kania wykorzystała książce przedstawionej jako oryginalne osiągnięcie naukowe. Oczywiście treść została poszerzona o nowe obserwacje dotyczące XIX wieku, jednakże sam tekst doktoratu nie został zmodyfikowany a tylko umiejętnie podzielony na potrzeby monografii wydanej w 2010 roku. Poniżej tylko kilka przykładów bardzo obszernej listy pokrywających się fragmentów obu prac (cytuję za Autorką wraz z błędami):

1. „Wstęp” z monografii pokrywa się z „Wprowadzeniem” do pracy doktorskiej: porównaj fragmenty str. 5 monografii ze str. 4. Rozprawy: *Długa lista doskonale znanych nam symboli ...*; porównaj str. 6 monografii ze str. 2 rozprawy: *W niniejszej (...) podejmuję próbę ukazania, w jaki sposób odkrywana i rekonstruowana prekolumbijska przeszłość Peru ...*;
2. Rozdział 1: Nacjonalizm i archeologia, str. 19 pokrywa się ze str. 20 rozprawy: *Teoretycy zajmujący się pojęciem ‘tradycji’ uważają, że jakkolwiek odwołuje się ona do przeszłości ; str. 41 pokrywa się ze str. 47 Tezy te głosiły, że Słowianie pojawili się na terytoriach zajmowanych przez państwo polskie, (czyli w basenie Odry i Wisły) dopiero w VI-VII wieku, ...*;
3. Rozdział 2: Wszyscy jesteśmy Peruwiańczykami, str. 51 pokrywa się ze str. 56: *W Peru na żadnym etapie (....) . Niepodległe państwo: Republika Peru, którego setną rocznicę*

obchodzono zarówno w 1921, jak i 1924 roku (...) By zrozumieć historię Peru, trzeba przyrzeć się geografii i środowisku (...) Na podziały geograficzne bowiem przez wieki kolonizacji, a następnie lata niepodległości nakładały się antagonizmy ... ; str. 57 pokrywa się z 60: Czytane przez wykształconych Metysów i Indian Comentarios Reales przedstawiały obraz epoki prekolumbijskiej, który utwierdzał szlachtę indiańską (...) Tekst kroniki miał jednak zbyt wielkie znaczenie, by ulec zapomnieniu (...); str. 89 pokrywa się ze str. 81 rozprawy: Działania środowisk indigenistycznych miały różny różny charakter i wynikały z wielu pobudek. Krwawo i okrutnie tłumione rebelie i rozruchy indiańskie (...); str. 114 i 115 monografii pokrywa się ze str. 97 rozprawy: W 1923 roku powrócił do Peru i ponownie zaangażował się w dziennikarstwo. Jego artykuły na temat współczesnych wydarzeń politycznych (...), Po tym, kiedy Haya de la Torre został zmuszony do opuszczenia Peru, Mariategui przejął pałeczkę lidera politycznego lewicy (...);

4. Rozdział 3: Archeologia Peru. Historia i ewolucja dyscypliny, str. 193 pokrywa się ze str. 163 doktoratu: *W 1945 roku podpisano porozumienie między Peru i Stanami Zjednoczonymi, które umożliwiło prowadzenie badań na terenie regionu andyjskiego pod auspicjami (...). Projekt ten miał zwrócić uwagę archeologów na konieczność przyjęcia szerszej perspektywy (...);*

5. Rozdział 4: Peru prekolumbijskie i ideologia narodowa – wyobrażenia, mity, rzeczywistość, str. 218 i 219 pokrywają się ze str. 138 doktoratu: *W 1841 roku wydano następny Decreto Supremo (nr 556), który obejmował ochroną nie tylko zabytki inkaskie, lecz również po raz pierwszy te z okresu kolonialnego (...), Odbiciem braku konsekwencji w głoszonych w początkach niepodległości wzniosłych hasłach o ochronie dziedzictwa narodowego Peru były burzliwe losy wspomnianego Muzeum Narodowego (...).*

6. Treść zakończenie monografii pokrywa się w znacznym stopniu z zakończeniem rozprawy doktorskiej np. str. 305 ze str. 242 *Celem .. była próba ukazania, w jaki sposób odkrywana i rekonstruowana przedhiszpańska przeszłość Peru stała się jednym z najważniejszych elementów w procesie restauracji narodu peruwiańskiego ...; str. 306 podobna do str. 238: W interesującym mnie przedziale czasowym można wyróżnić 2 etapy rozwoju metody badawczej archeologii, którym towarzyszył szczególny dyskurs socjologiczny i polityczny. (...) i str. 310 do str. 247 doktoratu: W niniejszej pracy wykazałam również, że archeologia dostarcza potrzebnych narracji o pochodzeniu i początkach, które*

mogą przekraczać współczesne podziały narodów-państw (...), jak również oferuje zestaw symboli ... .

Również spis literatury w publikacji „Prekolumbijski image Peru” bardzo przypomina bibliografię zamieszczoną w rozprawie doktorskiej, a doktorat autorstwa dr Kani nie pojawia się w wykazie wykorzystanej literatury ani nie jest cytowany.

Chociaż nowa Ustawa o szkolnictwie wyższym i nauce z 2018 roku nie odpowiada na pytanie w jakim stopniu dorobek habilitacyjny powinien różnić się od doktoratu (w przeciwieństwie do wcześniejszych rozporządzeń), wskazuje jednak w art. 219 co następuje:

*(...) Stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:
(...) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny (...).*

Oznacza to, że raz poddane ocenie osiągnięcie naukowe nie będzie stanowiło znacznego wkładu w drugim procesie oceny na wyższy stopień naukowy, jako że już istnieje w dorobku i obiegu naukowo-badawczym. Argumentem na taką interpretację jest zakończenie monografii „Prekolumbijski image Peru”, które ujawnia brak oryginalności tej pracy jako że problematyka badawcza, osiągnięte cele oraz wykazanie prawdziwości postawionych tez pokrywają się z tymi przedstawionymi w rozprawie doktorskiej (patrz podsumowanie ostatniego rozdziału pracy oraz zakończenie). Na szczególną uwagę zasługuje następujący fragment doktoratu (str. 247) zbieżny ze stwierdzeniem autorki ze str. 310 książki „Prekolumbijski image Peru”:

W niniejszej pracy wykazałam także, że archeologia dostarcza potrzebnych elementów narracji o pochodzeniu i początkach, które mogą przekraczać zarówno współczesne podziały narodów-państw (tożsamość andyjska, tożsamość ponadregionalna), jak również oferuje zestaw symboli kształtujących szczególną, unikatową tożsamość regionalną. Nie tylko na szczeblu państwowym, lecz także w ramach społeczności lokalnych dokonuje się transformacja przeszłości dla doraźnych celów i podkreślanie walorów kulturowych danego regionu, w oparciu o wybraną, najlepiej starożytną tradycję. Doskonałym przykładem łączenia tych dwóch funkcji było i jest nadal na terenie Peru Cusco i promowana przez jego mieszkańców kultura inkaska, rozumiana zarówno jako element dziedzictwa narodowego Peru jak i wyraz tradycji lokalnej, bardzo charakterystycznej i oryginalnej.

Współczesne Cusco przekształciło się w olbrzymie muzeum na wolnym powietrzu. Specjalna strategia kontroli i planowania wyglądu dawnej stolicy Inków jest podstawą działa-

Tak znaczne wykorzystanie doktoratu w stworzeniu osiągnięcia naukowego przedstawionego do oceny na stopień doktora habilitowanego skłania mnie do wyłączenia z procesu oceny pierwszej monografii zatytułowanej „Prekolumbijski image Peru”.

Ważną kwestią jest postawa etyczna Habilitantki, która z pewnością powinna zostać omówiona w trakcie posiedzenia Komisji Habilitacyjnej. Prawodawstwo polskie nie odnosi się do kwestii tzw. autoplgiatu, a w takich przypadkach można jedynie kierować się dokumentami odpowiednich komisji ds. etyki i zawartymi w nich wytycznymi, m. innymi Kodeksem Etyki Pracownika Naukowego PAN i Akademickim Kodeksem Wartości Uniwersytetu Jagiellońskiego.

2.3. Dr Marta Kania podejmuje w swoich badaniach problem wykorzystywania prekolumbijskiej przeszłości w polityce historycznej oraz we współczesnych działaniach peruwiańskich władz centralnych jak i samorządowych. Traktowania dziedzictwa kulturowego jako elementu i narzędzia kształtowania tożsamości narodowej oraz wzmocnienia świadomości ludów tubylczych. Śledzi postępującą jego instrumentalizację ale także pluralizację debaty co do własności dziedzictwa archeologicznego i prawa do spuścizny kulturowej oraz demokratyzację procesu decyzyjnego względem dwóch zabytków architektury prekolumbijskiej Machupicchu i szlaku Qhapaq Ñan. Casus słynnego Machupicchu zawarty został w monografii, „Machupicchu. Między archeologią a polityką” a przypadek inkaskiego szlaku omówiono w książce „Projekt Qhapaq Ñan. Wyzwania nowego modelu polityki wobec dziedzictwa kulturowego ludów tubylczych”.

Po zapoznaniu się w obydwoma pracami opublikowanymi w języku polskim przez krakowskie wydawnictwa, należy wskazać iż uzupełniają one dorobek Habilitantki w obszarze badań nad: zarządzaniem dziedzictwem kulturowym, tworzeniem nowego prawodawstwa oraz ścieraniem się centralnych i lokalnych interesów w tym względzie, a także dyskursem, sporami i debatami toczącymi się wokół prawa do korzystania ze spuścizny inkaskiej. Dr Kania zebrała, w obu przypadkach, imponujący materiał źródłowy, który należy uznać za niezwykle cenny, szczególnie dla polskiego czytelnika, jako że wypełnia lukę w polskiej literaturze tematu. Jej prace wpisują się w ogólnościatową debatę naukową na temat dziedzictwa kulturowego w świetle lokalnych tradycji, krajowych regulacji oraz prawa międzynarodowego.

Monografia „Machupicchu. Między archeologią a polityką” imponuje ilością zgromadzonej informacji co do wydarzeń historycznych wokół odkrycia Machupicchu, procesu dokumentowania stanowiska archeologicznego i udziału ludności lokalnej w odkrywaniu tego miejsca. Habilitantka opisuje również etapy przywłaszczania sobie tego odkrycia przez Hiramę Bigham, a także współczesną debatę i konflikt międzynarodowy wokół możliwości odzyskania wywiezionej za granicę kolekcji. Przedstawia także działania władz centralnych i poszczególnych polityków peruwiańskich wykorzystujących Machupicchu dla rozwoju własnej kariery politycznej, ale przede wszystkim w procesie kształtowania tożsamości narodowej. Nie wychodzi jednak poza zakres deskryptywno-analityczny, nadając monografii charakter popularnonaukowy. Przemawia za tym brak jasno zdefiniowanego problemu badawczego i hipotezy, nie zostały również sformułowane pytania badawcze. W słowie wstępnym habilitantka poświęca sporo miejsca na określenie przesłanek i celu powstania monografii, wskazując że kontrowersje wokół obchodów „100lecia odkrycia Machupicchu” skłoniły ją do rozważań na temat „miejsca Machupicchu we współczesnej debacie o tożsamości peruwiańskiej, roli, którą zajmuje w polityce regionalnej w Departamencie Cusco wobec trwającej od wielu lat walki z silnie scentralizowaną władzą w państwie oraz jego znaczenia w już nie tylko peruwiańskiej, ale ogólnoswiatowej debacie na temat własności dziedzictwa archeologicznego i praw do spuścizny kulturowej”. Monografia rzeczywiście dostarcza bardzo wielu cennych informacji w tym względzie, a autorka wykazuje się głęboką znajomością lokalnych realiów. Nie wychodzi niestety poza opisową i skromną pod względem analitycznym narrację, skupiając się na przedstawianiu faktów oraz ich obszernym omówieniu. Czytając tę pozycję ma się wrażenie iż ociera się ona o gatunek reportażu popularnonaukowego. Skłaniają do tego także tytuły poszczególnych podrozdziałów, jak na przykład: *Czy Machupicchu zostało „odkryte”?*, *Machupicchu: katedra incaismo. „Spektakl władzy” w 2001 roku*, *Egzamin z tożsamości cuskeńskiej czy Debata dopiero się zaczęła*. Monografia nie posiada również podsumowania z jasnym stanowiskiem badawczym autorki w tym względzie.

Kolejna monografia przedstawiona do oceny a zatytułowana „Projekt Qhapaq Ñan. Wyzwania nowego modelu polityki wobec dziedzictwa kulturowego ludów tubylczych” licząca 223 strony objętości i wydana w Krakowie przez Wydawnictwo Księgarnia Akademicka spełnia wszystkie kryteria rozprawy naukowej. Stanowi studium przypadku wykorzystania Drogi Inków jako podstawy do powstania projektu Qhapaq Ñan, analizowanego przez autorkę z perspektywy

zmieniających się polityk kulturowych a także lokalnego i międzynarodowego prawodawstwa wobec obiektów dziedzictwa kulturowego. Habilitantka bardzo dokładnie omówiła przesłanki skłaniające ją do podjęcia badań, sam problem badawczy oraz zakres czasowy objęty analizą. Celem badań jak sama wskazuje „było przyjrzenie się procesowi implementacji praw ludności tubylczej na terenie Republiki Peru w kontekście przyjętych przez to państwo na poziomie formalnym (instytucjonalnym i prawnym) pryncypiów polityki wielokulturowości oraz analiza takich zagadnień, jak prawo do dziedzictwa kulturowego (w głównej mierze archeologicznego) i rola, jaką może ono odgrywać współcześnie” (Kania 2019: 12). Sformułowano szereg pytań badawczych odnoszących się do skali i wymiarów społecznych oddziaływania Projektu, interesów które skupiają się wokół niego, realizowanych standardów etnopolityki, o jego wpływ na stosunki społeczne oraz relacje ludności tubylczej z instytucjami publicznymi. W pracy zwięźle omówione zostały podstawy teoretyczno-metodologiczne. Jednocześnie Habilitantka poświęciła sporo miejsca wyjaśnieniu czym jest etnopolityka i różnorodnego podejścia do terminu ludność tubylcza, które stało się złożonym problemem definicyjnym. Omawia zjawisko dziedzictwa kulturowego i jego ochrony, zarówno w prawodawstwie międzynarodowym jak i peruwiańskim oraz polityki kulturowej.

Rozdział drugi monografii został dedykowany Qhapaq Ñan jako wytwór kultury inkaskiej, omówione zostały: jego współczesne wykorzystanie społeczno-gospodarcze, pełnione funkcje, stan badań naukowych, a także proces tworzenia projektu politycznego o międzynarodowym wymiarze.

Rozdziały trzeci „W kierunku nowej polityki kulturowej” i czwarty „Nowy model polityki kulturowej Peru: od monumentalizacji do partycypacji” przynoszą odpowiedzi na postawione przez autorkę pytania badawcze. Zarysowuje się wyraźnie troska o jak najdokładniejsze przedstawienie problemu prawa ludności tubylczej do udziału w procesie decyzyjnym względem obiektów dziedzictwa inkaskiego i wskazuje w jakim stopniu projekt Qhapaq Ñan może przyczynić się do wyznaczania nowych standardów w polityce kulturowej. Monografia posiada obszerną bibliografię, w której wyodrębnione zostały akty prawne. Publikacja opatrzona została również grafikami przedstawiającymi Szlak Inków.

2.4. Ocena przedstawionego przez dr Martę Kanię głównego osiągnięcia naukowego jest trudna. Należałoby postawić pytanie jakimi przesłankami kierowała się przy decyzji włączenia

do oceny trzech monografii, z których tylko jedna spełnia kryterium osiągnięcia naukowego o znacznym wkładzie w rozwój dyscypliny nauki o polityce i administracji.

Przedstawiłam argumenty za odrzuceniem pierwszej monografii, która w znacznej mierze pokrywa się z treścią rozprawy przedłożonej do oceny na stopień doktora co tym samym powoduje, że nie spełnia ta kryterium oryginalności i znacznego wkładu w rozwój dyscypliny. Druga monografia nie spełnia podstawowych kryteriów rozprawy naukowej co dyskwalifikuje ją moim zdaniem w procesie oceny.

Trzecią monografię oceniam bardzo wysoko, zarówno pod względem teoretyczno-metodologicznym jak i przeprowadzonego procesu analitycznego i formułowania wniosków końcowych. Widać w niej dojrzałość badawczą osiągniętą przez Habilitantkę. Być może, gdyby zastosowała analizę porównawczą i odniosła wnioski końcowe peruwiańskiego przypadku do działań w innej części świata, monografia byłaby jeszcze ciekawsza.

Polityka kulturowa i zarządzanie dziedzictwem kulturowym to obszary dla rozwoju interdyscyplinarnych badań. Dr Kania w zdecydowanej mierze w tej ostatniej publikacji podjęła perspektywę charakterystyczną dla nauk politycznych skupiając się na relacjach władza – społeczeństwo w tym skutków sprawowania władzy i decyzji politycznych względem społeczności indiańskich a także relacji prawodawstwo krajowe i międzynarodowe. W świetle polskiego dorobku naukowego dotyczącego polityki kulturowej oraz zarządzania dziedzictwem kulturowym, badania Habilitantki stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauk o polityce i administracji.

3. Ocena pozostałego dorobku

Ocena pozostałego dorobku Habilitantki opiera się na analizie poszczególnych komponentów dokonań badawczo-naukowych, dydaktycznych i administracyjno-organizacyjnych, w tym informacji dotyczących:

- a) autorstwa lub współautorstwa monografii naukowych lub ich rozdziałów, publikacji naukowych w czasopiśmie naukowych lub recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych;
- b) kierowania międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udziału w takich projektach, w szczególności finansowanych ze środków przyznanych przez Europejską Radę ds. Badań Naukowych, Narodowe Centrum Nauki, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Narodową Agencję Wymiany Akademickiej, Fundację na rzecz Nauki Polskiej lub ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki;

- c) wygłoszenia referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych;
- d) staży badawczych w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych;
- e) recenzowania publikacji naukowych lub projektów badawczych;
- f) nagród, wyróżnień lub stypendiów przyznanych indywidualnie lub zespołowo w związku z osiągnięciami naukowymi;
- g) członkostwa w organach, organizacjach lub instytucjach związanych z nauką, w tym w redakcjach lub radach czasopism naukowych;
- h) przebiegu zatrudnienia związanego z działalnością naukową;
- i) działalności dydaktycznej i popularyzującej naukę.

Od momentu uzyskania stopnia doktora czyli w okresie 12 lat dr Marta Kania charakteryzuje się wysoką aktywnością naukową, badawczą i publikacyjną. Potwierdzają to: jej udział w międzynarodowych projektach badawczych (w liczbie trzech) realizowanych w zagranicznych jednostkach akademickich, a także kierowanie grantem naukowym NCN Miniatura w roku 2018 (grant numer 2017/01/X/. HS5/01628).

Udział w projektach badawczych z pewnością przyczynił się do wysokiej produktywności publikacyjnej, w formie artykułów w czasopismach znajdujących się w ministerialnym wykazie czasopism naukowych jak i rozdziałów w pracach zbiorowych. Należy zwrócić uwagę, że Habilitantka dołożyła starań aby utrzymać równowagę w publikacji zarówno w języku polskim, hiszpańskim i angielskim, dzięki czemu jej dorobek osiągnął pewien stopień umiędzynarodowienia, co jeszcze nie do końca odzwierciedlają informacje naukometryczne. Należy podkreślić, że od uzyskania stopnia doktora Habilitantka opublikowała 10 rozdziałów w monografiach naukowych, 12 artykułów w czasopismach naukowych, a także jest redaktorem naukowym w 2 recenzowanych monografiach zbiorowych, jednym wydaniu specjalnym czasopisma *Ad Americam*, oraz jednego tomu pokonferencyjnego.

Swoje badania i ich rezultaty prezentuje na międzynarodowych i krajowych konferencjach i sympozjach. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że średnio rocznie bierze udział w dwóch wydarzeniach naukowych, również jako koordynator organizowanych w ramach kongresów paneli oraz okrągłych stołów. Posiada doświadczenie w pracy komitetów organizacyjnych kongresów i naukowych konferencji.

Dr Marta Kania realizowała również staże badawcze, trwające do trzech miesięcy, w instytucjach naukowych Peru i Meksyku, w latach 2013, 2014, 2015 i 2016, w tak znakomitych

ośrodkach jak Instituto de Estudios Peruanos (IEP) czy Centro de Investigaciones sobre América Latina y el Caribe (CIALC) na UNAM w Meksyku.

Jeśli wyłania się jakikolwiek cień krytyki w odniesieniu do tej sfery aktywności, to wyłącznie sugestia szerszej pracy zespołowej, której efektem byłoby, na przykład, współautorstwo publikacji. Należy jednak podkreślić iż Habilitantka posiada doświadczenie we współpracy naukowo-badawczej, co przekłada się na jej udział w projektach międzynarodowych.

Jednocześnie, dr Marta Kania realizuje współpracę międzynarodową na poziomie organizacyjno-dydaktycznym. Od 2015 roku jest przedstawicielką Uniwersytetu Jagiellońskiego w konsorcjum Coimbra Group, a od 2018 roku pełni funkcję wice przewodniczącej Grupy Roboczej ds. Ameryki Łacińskiej. Inicjowała także podpisywanie umów bilateralnych Uniwersytetu Jagiellońskiego z uczelniami w Chile, Brazylii czy Argentynie.

Jej zaangażowanie naukowo-badawcze i administracyjne uzupełnia działalność dydaktyczna i popularyzatorska. Oprócz zajęć w swojej macierzystej jednostce prowadziła zajęcia z Historii Ameryki Łacińskiej na Uniwersytecie Warszawskim, a także zajęcia dla studentów obcojęzycznych w Instytucie Europeistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. W zakresie popularyzacji nauki jej działania to nie tylko prowadzenie wykładów dla szerokiej publiczności w Centrum Kultury Latynoamerykańskiej w Krakowie ale także członkostwo w Wydziałowej Komisji ds. Promocji w latach 2011 – 2016.

Za działalność naukową i organizacyjną dr Marta Kania została doceniona w swojej macierzystej jednostce, w latach 2011 i 2014 otrzymała nagrodę JM Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego za osiągnięcia naukowe, a w 2019 nagrodę zespołową za osiągnięcia organizacyjne.

4. Podsumowanie: Ocena dorobku naukowego dr Marty Kani

Analizując wszystkie wymiary działalności naukowo-badawczej oraz dydaktycznej i organizacyjno-administracyjnej, należy stwierdzić iż dr Marta Kania charakteryzuje się dużym doświadczeniem i posiada znaczny stopień umiędzynarodowienia. Przejawem tego jest udział w projektach międzynarodowych o charakterze badawczym jak i dydaktycznym.

Skrytykować należy i negatywnie ocenić dobór monografii w liczbie trzech, przedstawionych do oceny jako główne osiągnięcie naukowe. Ujawnia to brak przemyślenia przez Habilitantkę

sposobu prezentacji dorobku. Trudno wskazać powody takiej decyzji. Tak jak napisałam wcześniej, Ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku (Dz. U. 2018 poz. 1668 ze zm.) nie precyzuje sposobu postępowania w momencie stwierdzenia tzw. autoplgiatu, a na podstawie dostępnych opracowań dotyczących tematu, taka postawa nie dyskwalifikuje Habilitantki w procesie oceny dorobku. Można oceniać ją pod względem etycznym, a także uznać iż część dorobku nie spełnia kryterium oryginalności i znacznego wkładu w rozwój dyscypliny.

Pomimo odrzucenia dwóch monografii jako nie spełniających kryteriów wymienionych w art. 219 Ustawy (Dz. U. 2018 poz. 1668 ze zm.), stwierdzam że dr Marta Kania przedstawiła dorobek wystarczający do jego pozytywnej oceny w procedurze habilitacyjnej.

Główne osiągnięcie naukowe czyli monografia „Projekt Qhapaq Ñan” jak i pozostały dorobek (przedstawiony w formie kopii tekstów artykułów i rozdziałów) wzbogaca debatę na temat doświadczeń w zakresie partycypacji i zarządzania dziedzictwem kulturowym na poziomie lokalnym i międzynarodowym, oraz przybliży polskiemu czytelnikowi i polskim badaczom problemy regionu andyjskiego w tym względzie oraz spory toczące się między peruwiańską a międzynarodową społecznością. W pracach dominuje perspektywa charakterystyczna dla nauk politycznych, w których autorka skupia się na badaniu relacji władza – społeczeństwo. W świetle polskiego dorobku naukowego dotyczącego polityki kulturowej oraz zarządzania dziedzictwem kulturowym, należy uznać że badania Habilitantki stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauk o polityce i administracji.

Warszawa, 9 kwietnia 2021.

Bibliografia

Kulczycki Emanuel (2014) Mielenie kotleta, czyli jak smakuje autoplgiat, *Warsztat badacza (blog naukowy)* https://ekulczycki.pl/warsztat_badacza/mielenie-kotleta-czyli-jak-smakuje-autoplgiat/

Kosior Elżbieta (2018) Wolność i swoboda twórcza a zarzut autoplgiatu w utworze naukowym, *HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES* 1/2018, <http://doi.prz.edu.pl/pl/pdf/einh/373>

Akademicki Kodeks Wartości Uniwersytet Jagielloński,

<https://www.uj.edu.pl/documents/10172/84597185/akademicki-kodeks-wartosci.pdf/3bff64b6-8507-410c-82c5-264a10f3841a>